

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén om att göra hållbara produkter till norm

(COM(2022) 140 final)

och om Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om upprättande av en ram för att fastställa krav på ekodesign för hållbara produkter och om upphävande av direktiv 2009/125/EG

(COM(2022) 142 final – 2022/0095(COD))

(2022/C 443/18)

Föredragande: **Thomas WAGNSONNER**

Remiss	Europeiska kommissionen, 16.5.2022 Europaparlamentet, 2.5.2022 Rådet, 10.6.2022
Rättslig grund	Artiklarna 192.1 och 304 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt
Ansvarig sektion	Sektionen för jordbruk, landsbygdsutveckling och miljö
Antagande av sektionen	30.6.2022
Antagande vid plenarsessionen	14.7.2022
Plenarsession nr	571
Resultat av omröstningen (för/emot/nedlagda röster)	205/1/4

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 Europeiska ekonomiska och sociala kommittén (EESK) uppskattar förslagen inom ramen för handlingsplanen för den cirkulära ekonomin och stöder särskilt i detta yttrande strategin för att göra produkter mer hållbara. Det harmoniserade rättsliga tillvägagångssättet anses också vara nödvändigt. Samtidigt påpekas det att förslaget till ny ekodesignförordning fortfarande till stor del är oklart på grund av det stora antalet delegerade akter. Med tanke på behovet av att minska resursförbrukningen och skydda klimatet föreslår EESK dessutom ett snabbare och ambitiöst genomförande.

1.2 EESK pekar särskilt på att denna cirkuläreconomiska väg bara kan lyckas om alla ekonomiska aktörer – producenter, konsumenter och arbetstagare – samt de offentliga myndigheterna är väl delaktiga och informerade. För ett gott genomförande är det nödvändigt med tydliga, bra och konsekventa regler för att ge hållbara produkter en rättvis chans att konkurrera.

1.3 De nya inslagen i förordningen, såsom utvidgningen av tillämpningsområdet, de nya ekodesignkraven (hållbarhet, reparerbarhet, återvinning, miljöpåverkan, koldioxidutsläpp osv.) samt informationskraven genom det digitala produktpasset och etiketterna, välkomnas, och vi betonar vikten av korrekt och lämplig information, särskilt för konsumenterna.

1.4 EESK stöder förbudet mot att förstöra osålda varor, vilket omfattar nya, returnerade eller reparerbara varor. Kommittén välkomnar också att förordningen, tillsammans med det cirkulära paketet, motverkar befintliga problem såsom grönmalning och förtida åldrande.

1.5 Ekodesignforumet är ett stödorgan med många uppgifter vid genomförandet. I det bör alla berörda parter och företrädare för det civila samhället, inklusive arbetsmarknadens parter, ges möjlighet att lägga fram idéer och förslag för att förbättra processen.

1.6 Kommittén är medveten om de utmaningar som producenter och företag, särskilt små och medelstora företag, ställs inför. Man måste undvika onödiga administrativa bördor. EESK ser också en möjlighet att uppnå en ny europeisk produktionsstandard – "Made in Europe" – med hållbara produktstandarder.

1.7 Verktygen för försäkringen om efterlevnad och självreglering ger affärsmässigt utrymme. En effektiv och samordnad kontroll mellan medlemsstaterna med god konsumentinformation stärker förtroendet för en god omställning från en linjär till en cirkulär ekonomi.

1.8 Tyvärr måste EESK konstatera att den sociala dimensionen inte beaktas i förordningen. En hänvisning till kommissionens förslag till direktiv om tillbörlig aktsamhet för företag förefaller inte tillräcklig.

2. Bakgrund

2.1 Det linjära ekonomiska systemet överbelastar de globala resurserna. Mellan FN:s klimatkonferenser i Paris och Glasgow förbrukades mer än en halv biljon ton nya resurser. I "Circularity Gap Report 2022" ⁽¹⁾ anges att bara 8,6 % av det som används i världen återvinns. Med andra ord uppgår cirkularitetsgapet till mer än 90 %. Den cirkulära ekonomin kan ge ett effektivt bidrag till minskad resursförbrukning.

2.2 Man har i Europa insett behovet av att vara rädd om resurser. Kommissionen har föreslagit den gröna given, EU:s tillväxtstrategi för ett rättvist och välmående samhälle med en modern, resurseffektiv och konkurrenskraftig ekonomi. Behovet av åtgärder förstärks av problemen i leveranskedjorna till följd av pandemin och Rysslands invasion av Ukraina. Företag och konsumenter upplever brister och prisökningar på ett stort antal områden.

2.3 I slutet av mars 2022 lade kommissionen närmare bestämt fram följande initiativ inom ramen för handlingsplanen för den cirkulära ekonomin:

- Kommissionens meddelande om att göra hållbara produkter till norm.
- Förslaget till förordning om ekodesign för hållbara produkter.
- Arbetsplanen för ekodesign och energimärkning 2022–2024.
- EU:s strategi för hållbara och cirkulära textilier.
- Förslaget till översyn av förordningen om byggprodukter.
- Förslaget om mer konsumentmakt i den gröna omställningen.

2.4 I detta yttrande behandlas meddelandet om att göra hållbara produkter till norm (COM(2022) 140 final) och förslaget till Europaparlamentets och rådets förordning om upprättande av en ram för att fastställa krav på ekodesign för hållbara produkter och om upphävande av direktiv 2009/125/EG (COM(2022) 142 final – 2022/0095 (COD)).

2.5 I meddelandet betonas behovet av att ompröva den rådande linjära ekonomiska modellen och slå in på vägen mot en cirkulär ekonomi. Genom en harmoniserad strategi på EU-nivå stärks konkurrenskraften, skapas arbetstillfällen och erbjuds konsumenterna hållbara produkter. Detta förutsätter ett nytt tillvägagångssätt för att tillverka produkter som går längre än de nuvarande minimikraven (Reach, energimärkning, förpackningar osv.).

⁽¹⁾ Circle Economy: "The Circularity Gap Report 2022", Project Platform for Accelerating the Circular Economy (PACE).

2.6 Tillämpningsområdet för den nya ekodesignförordningen utvidgas avsevärt, och genom dess sektorsspecifika initiativ för textilier, byggprodukter osv. kommer den att bidra till resursbesparing och energieffektivitet. Särskilt det nya innehållet för att öka produkternas livslängd (hållbarhet, reparerbarhet, bättre återvinning osv.) och förbättra produktinformationen genom det digitala produktpasset kommer att göra att företagen på ett öppet sätt måste redogöra för sina produkters egenskaper och livscykeleffekter. Konsumenterna kommer att kunna jämföra och därmed bedöma produkter som uppfyller EU:s hållbarhetskrav.

2.7 Produktkraven i ekodesignförordningen kompletteras med andra stödjande åtgärder. Konsumenternas ställning och förtroende kommer att stärkas genom obligatorisk information om produkt- och miljöfördelar samt information om reparation, hållbarhet och förbudet mot grönmålning. Myndigheternas produktkontroller och den öppna övervakningen av efterlevnaden av produktkriterierna säkerställer att man kan välja mellan produkter av hög kvalitet och garanterar därmed lika villkor för de ekonomiska aktörerna.

3. Allmänna kommentarer

3.1 EESK stöder i princip målen för den cirkulära ekonomin och initiativet för hållbara produkter, eftersom hållbarhet här innebär en kombination av miljömässiga, ekonomiska och sociala aspekter. Detta innebär att alla ekonomiska aktörer måste uppfylla nödvändiga, nya och utmanande krav. Företagen måste inrikta sin produktion och produkternas design på hållbarhet och tillhandahålla information om detta. Konsumenterna måste förstå detta och på ett ansvarsfullt sätt fatta "rätt" beslut på grundval av informationen. Lämpliga upplysningskampanjer anses vara nödvändiga i detta sammanhang. Effektiv kontroll är nödvändig för att se till att målen uppnås och inte undergrävs, eftersom detta skulle skada Europa som lokaliseringsort eller främja "grön skepsis". Målet är snarare goda arbetstillfällen, bättre utveckling, helhetssyn och upplysta konsumenter och kunder.

3.2 I denna förordning och den cirkulära ekonomin fastställs nya standarder. För att dessa krav ska kunna antas, genomföras och leda till en cirkulär ekonomisk process är uppdraget att engagera och proaktivt involvera de ekonomiska aktörerna – konsumenter, tillverkare, entreprenörer, fackföreningar och forskningsinstitut. Det kommer att vara till hjälp att tillhandahålla relevant information om möjligheter och mål och att engagera de berörda parterna i god tid.

3.3 EESK stöder det harmoniserade tillvägagångssättet i förordningen och de delegerade akterna för att undvika fragmentering och kunna gå in på produktspecifika egenskaper, överkomlighet för konsumenterna och konkurrens. Hållbara produkter är en europeisk möjlighet för företag, innovation och arbetstillfällen, och konsumenternas önskemål beträffande miljöpåverkan och lång livslängd beaktas.

3.4 Utvidgningen av tillämpningsområdet till fler produkter och högre krav välkomnas. EESK konstaterar att produktionsföretagen ställs inför nya krav, t.ex. genom det digitala produktpasset, reglerna om osålda varor och de produktspecifika reglerna, men att detta är nödvändigt för att en cirkulär ekonomi ska kunna åstadkommas. Samtidigt fastställs en ny "Made in Europe"-standard och skapas möjligheter för näringslivet i fråga om design, bortscaffande och reparation.

3.5 EESK påpekar att samstämmigheten mellan alla berörda lagstiftningsområden måste säkerställas. Detta inbegriper samstämmigheten inom ramen för denna handlingsplan vad gäller tid och innehåll, för att inte minska effektiviteten genom uppdelning av lagstiftningen och olika behandling i medlemsstaterna. Det är dock lika viktigt att säkerställa samstämmighet med andra viktiga stödjande lagstiftningsområden, såsom kommissionens nyligen framlagda direktiv om tillbörlig aktsamhet för företag, de avfallsregler som är viktiga för cirkulariteten, inbegripet exportåtgärder, och förordningen om marknads kontroll.

3.6 EESK erkänner behovet av att anta delegerade akter, och eftersom det innebär att mycket fortfarande är oklart uppmanas kommissionen också att lägga fram en mer detaljerad arbetsplan. På så sätt kan man se till att många produkter omfattas av delegerade akter. Samtidigt måste civilsamhällesorganisationer och fackföreningar involveras i ett tidigt skede.

3.7 EESK noterar att ekodesignförordningen är en mycket komplex rättsakt som kommer att medföra en förändring av den ekonomiska modellen. Ett snabbt men också gott genomförande av innehållet betraktas som nödvändigt. För detta behövs tillräckliga personalresurser för att de delegeradeakterna ska kunna genomföras. Eftersom nya krav också ställs på konsumenter, företag, reparatörer och kontrollmyndigheter anses det även nödvändigt att på lämpligt sätt involvera alla ekonomiska aktörer i informationsprocessen.

3.8 Offentliga organ bör gå i bräschen för miljöanpassad upphandling i sin offentliga upphandling. En förstärkande effekt skulle dock också kunna uppnås genom att miljöanpassad upphandling även blir ett villkor i finansieringsriktlinjerna när det gäller stöd eller subventioner, såsom EU:s olika investeringsprogram för företag eller tredje part.

3.9 EESK menar att ekodesignkraven måste vara till nytta för konsumenterna och att denna nytta måste framgå klart och tydligt. De mer omfattande kraven i den nya ekodesignförordningen kan leda till högre kostnader för att köpa produkterna, vilket kompenseras genom kostnadsbesparingar tack vare bättre prestanda, hållbarhet, uppgraderbarhet och reparerbarhet samt högre värde när produkterna är uttjänta. Tack vare mer energieffektiva apparater kan man spara energi och pengar. Långlivade produkter är också mer ekonomiska. Med det nya förslaget till direktiv skulle konsumenterna kunna spara i genomsnitt 285 euro⁽²⁾ per år. I förordningen betonas överkomlighet, dvs. skillnader i hushållsbudgetar ska beaktas i detta krav, så att ekodesign inte blir något exklusivt. Det är därför än viktigare att erbjuda konsumenterna ekonomiskt stöd i samband med det första köpet och reparationen av hållbara produkter.

3.10 Miljöaspekter

3.10.1 Ekodesign är en uppmaning till kretsloppstänkande, vilket EESK särskilt betonar när det gäller följande:

- Lagstiftning och kontrollåtgärder: Lättnader eller undantag i de delegerade akterna eller i de frivilliga åtagandena samt möjligheter till kringgående och kryphål i kontrollen skulle motverka målen. Ekodesign-, prestanda- och informationskraven, inklusive produktparametrarna, måste vara konsekventa på en hög nivå.
- Företagen, som redan vid tillverkningen förväntas tänka på miljöpåverkan under hela livscykeln, en lång användning av produkten, enkelt underhåll och enkel reparation samt vilken efterföljande produkt som deras produkt kan ge upphov till. Produktstandardiseringar bör också beaktas igen. Exempel på detta är de olika storlekarna på däck och laddningskablar.
- Konsumenterna, som ska få viktig information om miljöpåverkan, livslängd, reparation, efterföljande användning och bortskaffande när de fattar ett köpbeslut.

3.10.2 Återvinning är nästa resurseffektiva inslag i förordningen efter lång användning och återanvändning. Syftet är att öka det återvunna innehållet i produkter, produkternas återvinningsbarhet samt återvinnings- och reparationssektorernas värde. EESK stöder målet, men påpekar att det fortfarande finns vissa tekniska, rättsliga och begreppsmässiga hinder att övervinna.

⁽²⁾ https://ec.europa.eu/info/energy-climate-change-environment/standards-tools-and-labels/products-labelling-rules-and-requirements/energy-label-and-ecodesign/about_sv#Energysavings

Tänkandet i materialkretslopp visar på det enorma förändringsbehovet. Som exempel kan nämnas att högre återvinningsgrader bör åtföljas av minimikvoter för användning av återvunnet material eller att produkternas teoretiska återvinningsbarhet⁽³⁾ bör stämma överens med den tekniska möjligheten till återvinning och det praktiska genomförandet av återvinningsåtgärder, eller att det inom exempelvis plastsektorn krävs stora förändringar i utformning och produktion, inte minst att sekundära råvaror inte jämföras med primära råvaror⁽⁴⁾.

Återvinning är också en möjlighet för Europa: Till exempel importeras metallhaltiga mineraler av hög kvalitet som råvara eller produkt och bortscaffas eller exporteras sedan nästan gratis efter användning. Detta gäller särskilt bilar och elektroniskt avfall. Dessa bör betraktas och behandlas som värdefulla material. Demontering, uppbyggnad och återvinning gynnar klimatet, men skapar också ett stort mervärde samt arbetstillfällen⁽⁵⁾. I allt detta är det också mycket viktigt att beakta den ekonomiska, miljömässiga och sociala balansen.

3.10.3 EESK välkomnar förslaget om att vidta åtgärder mot osålda varor, samtidigt som man skulle kunna vidta mer långtgående åtgärder. Att intakta produkter, vilket omfattar nya, returnerade eller reparerbara produkter, förstörs är inte önskvärt ur samhällssynpunkt, eftersom det utgör ett slöseri med resurser. Kommissionens förslag att som ett första steg endast uppmuntra företagen att dokumentera förstörelse och undanta små och medelstora företag går enligt EESK inte tillräckligt långt. Bara möjligheten att åstadkomma kraftfullare åtgärder genom delegerade akter ger upphov till tvivel om huruvida målen faktiskt kommer att uppnås. EESK stöder ett förbud mot att förstöra osålda produkter, förutsatt att de inte är farliga. Dessutom bör företag och detaljhandelsplattformar uppmanas att arbeta med affärsmetoder som avsevärt minskar antalet returnerade produkter och osålda produkter i lager. Konsumenterna bör också göras medvetna om returnerade varors miljöpåverkan.

3.11 Ekonomiska aspekter

3.11.1 EESK påpekar att förslaget till förordning i princip bör välkomnas ur de små och medelstora företagens synvinkel, men också betraktas med skepsis. Små och medelstora företag har bara begränsade (männliga) resurser till sitt förfogande. De stödåtgärder som nämns i förordningen bör särskilt tillgodose de små och medelstora företagens behov och krav. Dessutom möter små och medelstora företag svårigheter när det gäller tillgången till den nödvändiga offentliga upphandlingen. Därför bör man söka efter lösningar så att de kan delta i de berörda förfarandena. Slutligen måste man ur de små och medelstora företagens perspektiv säkerställa komplementaritet mellan förordningen om hållbara produkter och den produktspecifika lagstiftningen. På så sätt kan man undvika dubbla kostnader och administrativa bördor.

3.11.2 Reparatörer har en central ställning när det gäller att se till att produkter håller länge. Följaktligen bör det bli lättare för reparatörer, återanvändningsföretag inom den sociala ekonomin samt civilsamhälleliga/lokala reparationsinitiativ att ta sin plats i denna cirkulära modell. Till exempel har det i Tyskland och Österrike visat sig fördelaktigt för reparationsinitiativ att teckna en reparationsförsäkring, som samtidigt berättigar till reparation.

3.12 Nya cirkulära affärsmodeller⁽⁶⁾ identifieras som ett viktigt verktyg i meddelandet. Dessa måste vara attraktiva och coola och fungera som ett incitament för företag och konsumenter samt trygga lämpliga arbetsvillkor. Det finns redan i praktiken sådana modeller, såsom delningsekonomi, produkt som tjänst och "pay-per-use". EESK föreslår att användningen av befintliga plattformar för bästa praxis uppmanas och att de anpassas till den cirkulära ekonomins aktuella utmaningar. Exempel som för närvarande nämns är "BauKarussell" – som går ut på att material från rivning eller ombyggnad erbjuds nya användare – eller reparationsnätverk som sammanför konsumenter och reparatörer. Många databaser är dock inte attraktiva för leverantörer och användare.

⁽³⁾ Pomberger, R. (2020). "Über theoretische, praktische und reale Recyclingfähigkeit", <https://doi.org/10.1007/s00506-020-00721-5>, <https://doi.org/10.1007/s00506-019-00648-6>.

⁽⁴⁾ Meddelandet "En europeisk strategi för plast i en cirkulär ekonomi", COM(2018) 28 final.

⁽⁵⁾ EUT C 220, 9.6.2021, s. 118.

⁽⁶⁾ Se INT/778 "Innovation som drivkraft för nya företagsmodeller" (förberedande yttrande), EUT C 303, 19.8.2016, s. 28.

3.13 EESK vill fästa uppmärksamheten på behovet av att öka konsumenternas medvetenhet om hållbara åtgärder och om att använda produkterna fram till slutet av deras livscykel. Vetenskapliga studier ⁽⁷⁾ visar att användbara men inte längre använda produkter (bärbara datorer, mobiltelefoner, brödrostar osv.) behålls i hushåll i upp till sex år. Man måste därför ge konsumenterna lämpliga incitament så att produkter som inte längre används stannar kvar i användningskretsloppet.

3.14 Sociala aspekter

3.14.1 Tyvärr måste EESK konstatera att den sociala dimensionen inte beaktas i förordningen. En hänvisning till kommissionens förslag till direktiv om tillbörlig aktsamhet för företag ⁽⁸⁾ förefaller inte tillräcklig, eftersom en processinriktad syn på globala värdekedjor entydigt står i förgrunden i detta direktiv, vilken kan göra att produktspecifika sociala frågor inte beaktas i tillräcklig utsträckning. EESK betonar att ur hållbarhetssynpunkt måste alla tre dimensioner, dvs. ekonomisk, social och miljömässig hållbarhet, alltid behandlas tillsammans, och uppmanar därför kommissionen att återigen se över förordningen med avseende på nyttan av att införliva även produktspecifika sociala aspekter.

3.14.2 EESK påpekar att gröna arbetstillfällen inte automatiskt är hållbara arbetstillfällen, om inte alla mål för hållbar utveckling beaktas. Efterlevnaden av arbetsnormerna måste säkerställas, särskilt av konkurrensskäl.

3.14.3 I ett projekt av de europeiska arbetsmarknadsparterna ⁽⁹⁾ har man tagit upp den cirkulära ekonomins inverkan på sysselsättning och arbetsvillkor. Omställningen till en cirkulär ekonomi skulle kunna skapa mellan 250 000 och 700 000 arbetstillfällen fram till 2030. Effekterna varierar avsevärt mellan olika sektorer och regioner. Avfalls- och reparationssektorerna kommer att gynnas över genomsnittet, medan gruv- och kemisektorerna snarare kommer att påverkas negativt. Det kommer också att behövas välutbildad arbetskraft (t.ex. avfallshantering). Generellt sett måste man se till att det finns goda arbetstillfällen och att lönerna är anständiga. EESK beklagar att kommissionen för närvarande inte föreskriver någon social dialog för att ta hänsyn till konsekvenserna för arbetstagarna av omställningen till en cirkulär ekonomi.

4. Särskilda kommentarer

4.1 Information i det digitala produktpasset, etiketter och miljömärke

4.1.1 EESK välkomnar tillgången till omfattande produktinformation i det digitala produktpasset. Informationen bör vara tillgänglig på ett målinriktat och användarvänligt sätt för alla aktörer längs leveranskedjan. Innehållet bör ge konsumenterna en cirkulär beslutsgrund för köp, återanvändning, reparation och bortskaffande. Detta omfattar produktens koldioxidinnehåll, andelen sällsynta jordartsmetaller, farliga beståndsdelar, icke återvinningsbara material, förteckningen över reparerbara delar och deras tillgänglighet samt – när det gäller programvara – kompatibilitet och kostnader. Möjligheten att inkludera information om andra hållbarhetsaspekter i det digitala produktpasset välkomnas ⁽¹⁰⁾. Det föreslås att det digitala produktpasset kompletteras med ett reparationsindex med information om i synnerhet viktiga slitagedelars reparerbarhet, priset på reservdelar och hur länge de kommer att vara tillgängliga samt information om de arbetsförhållanden under vilka produkterna tillverkades. Den väsentliga informationen bör också göras tillgänglig för konsumenterna i fysisk form, såsom garantin och produktens koldioxidinnehåll.

Det digitala produktpasset bör inte vara ett verktyg som innebär att företag måste avsätta ytterligare resurser (datainsamling), utan bör bygga på befintliga system. Kravet på att tillhandahålla alltmer transparenta men samtidigt känsliga data kan dock också nödvändiggöra en översyn av samstämmigheten med beslutet om industriell äganderätt.

4.1.2 Etiketter

Genom etiketter ska konsumenterna ges sådan produktinformation som ska fastställas i de delegerade akterna. EESK betonar att kunderna bör ges korrekt, synlig och tydlig information, varvid uppgifter om klimatpåverkan, innehåll och sammansättning, efterlevnad av arbetsnormer, hållbarhet och reparerbarhet är väsentliga.

⁽⁷⁾ Offentlig hearing, NAT/851, presentation av Gudrun Obersteiner, 29.4.2022.

⁽⁸⁾ COM(2022) 71 final.

⁽⁹⁾ <https://www.etuc.org/en/publication/european-social-partners-project-circular-economy-and-world-work-0>.

⁽¹⁰⁾ COM(2022) 142 final – 2022/0095 (COD), s. 26, skäl 26.

4.1.3 Miljömärke

Många produkter och tjänster är certifierade med EU-miljömärket genom ett utlåtande. Syftet är att göra det lätt för konsumenterna att identifiera miljövänlighet, hållbarhet och hög kvalitet och att möjliggöra jämförelser med andra produkter. Miljömärkeskraven kan dock på sin höjd komplettera och inte ersätta den produktlagstiftning som bygger på ekodesignförordningen, och myndigheternas kontroll enligt ekodesignförordningen bör också omfatta miljömärkesuppgifterna.

4.2 Internetbaserade marknadsplatser

Lika villkor för alla ekonomiska aktörer är viktigt, och därför bör i synnerhet ansvarsregler gälla för internetbaserade marknadsplatser om ingen annan aktör i leveranskedjan vidtar åtgärder mot en produkt som inte uppfyller kraven ⁽¹⁾.

4.3 Marknadskontrollen – kontroll, förbud och böter – anförtros medlemsstaterna, och överträdelser offentliggörs i ICSMS (informations- och kommunikationssystemet för marknadskontroll), ett europeiskt rapporterings- och informationssystem för produkter som konstateras inte uppfylla kraven eller vara farliga. Förslaget om att utvidga och förbättra marknadskontrollen stöds, eftersom 10–25 % av de undersökta produkterna inte uppfyller kraven i ekodesigndirektivet ⁽²⁾. För att medlemsstaterna ska kunna fullgöra sina uppgifter måste marknadskontrollen ges lämpliga resurser. Särskilt när det gäller överträdelser skulle det vara nödvändigt att se till att marknadskontrollmyndigheterna följer upp produkter som inte uppfyller kraven på lämpligt sätt. Tyvärr finns det återkommande negativa exempel på att bedömningen av överensstämmelse kringgås, såsom nyligen beträffande munskydd mot covid-19. Myndigheterna måste alltid utföra slumpmässiga kontroller. Konsumentorganisationer bör också involveras som behöriga visselblåsare vid överträdelser. Detta skulle träda i kraft snabbt och effektivt, som ett komplement till direktivet om grupptalan för att skydda konsumenters kollektiva intressen. En effektiv marknadskontroll i alla medlemsstater förutsätter en mycket aktiv roll för kommissionen på detta område, så att lika villkor gäller för alla företag i Europeiska ekonomiska samarbetsområdet tack vare lika stark kontroll. Dessutom uppmärksammas möjligheten att förbättra hanteringen av och informationen på ICSMS-webbplatsen.

4.4 Ekodesignforumet och alla berörda parter deltagande i denna process bör välkomnas, men man måste se till att det fungerar effektivt och att det har de befogenheter, den kompetens och de resurser som krävs för de nämnda uppgifterna. Till exempel kan forumet inte bedöma åtgärderna för självreglering. Det är en uppgift för myndigheterna eller kommissionen.

4.5 En åtgärd för självreglering som ett alternativ till en delegerad akt för en produktgrupp bör utgöra ett undantag. Om en sådan åtgärd tillämpas bör dess kriterier beträffande tydlighet, marknadstäckning och kvalitet ligga nära en delegerad akt.

4.6 I samband med denna fråga skulle EESK uttryckligen vilja hänvisa till Europeiska plattformen för berörda aktörer inom den cirkulära ekonomin ⁽³⁾. Detta initiativ lanserades gemensamt av EESK och kommissionen i mars 2017 och stöder nya partnerskap och en vidareutveckling av lösningar för den cirkulära ekonomin i hela Europa. Det syftar också till att framhålla det viktiga bidrag som den cirkulära ekonomin kan ge till genomförandet av FN:s mål för hållbar utveckling.

Bryssel den 14 juli 2022.

Christa SCHWENG
Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande

⁽¹⁾ Se INT/957 "Översyn av direktivet om produktsäkerhet", EUT C 105, 4.3.2022, s. 99, där viktiga aspekter av produktsäkerhet redan har behandlats.

⁽²⁾ J. Bürger/G. Paulinger, Arbeiterkammer Wien (2022), <https://emedien.arbeiterkammer.at/viewer/resolver?urn=urn:nbn:at:at-akw:g-5230098>, s. 88.

⁽³⁾ <https://circulareconomy.europa.eu/platform/>